СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 68. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 23-го березня 1936. — VOL. XLIV. No. 68. Jersey City, N. J., Monday, March 23, 1936. THREE CENTS

НОВА АНГЛІЯ ДАЛІ ТЕРПИТЬ ЧЕРЕЗ ПОВІНЬ

ГАРТФОРД (Конетикот).—Кілька громад терплять від нової повені. З них найбільше терпить місто Гартфорд, котрого більше ніж одна пята частина закрита водами ріки Конетикот.

Здовж цілої ріки води зірвали мости й греблі, а ті, що ще не зірвані, можуть зірватися кождої хвилі. У самому місті шкоди начисляють на 5 мілїонів долярів. На північ від міста ціла околиця зовсім знищена. У долині ріки Конетикот коло 30,-000 осіб лишилися без даху над головою. Комунікаційні сіти Гартфорду зірвані. Електричної сили нема й місто не має світла. Місто боїться голоду. Пропали три особи.

В інших околицях краю води стали вже поволі уступати. В долині ріки Огайо між містами Марієта й Портсмут сотки людей були примушені втікати з домів. У Вест Верджінії втопилися 17 людей. Шкоди в маєтку начисляють на 20 мілїонів долярів. У стейті Огайо шкоди виносять 7 мілїонів.

Ситуація в Пенсилвенії теж краща. Води стали вже опадати, зате населення стоїть тепер перед неменше страшними маревами голоду й пошестей. Досі начислено в стейті 99 жертв у людях. Питсбург має тільки в одній частині світло й воду. Через брак води й поживи можуть кинутися пошести, як дифтерія й шкарлятина.

По цілій західній Пенсилвенії товпи людей переходять через похоронні заведення, де виставлені тіла утоплених, а ще не розпізнаних людей.

У стейті Ню Йорк води вже значно опали. Зате бурі з улвиними дощами та снігом спричинили подекуди нові клопоти.

Президент Рузвелт іще раз закликає край до допомоги для жертв повени. Конгрес уже взявся виробляти плян допомоги. Пропонують ухвалення на цю ціль 400 мілїонів долярів. Жертви до Червоного Хреста вже почали напливати.

ЗА ДОПОМОГУ ДЛЯ МОЛОДІ.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом для виховання й праці почали переслухання в справі проєкту закона про молодь, що його внесли два лїберали, сенатор Бенсон з Минесоти й конгресмен Амлі з Висконсина.

На основі цього законопроекту уряд мав би обовязок завести негайно систему підготування молоді до звань та занять, даючи їй науку й роботу на публичних підприємствах та платячи їй за те звичайну в тамтім званню заплату. Тим, що ходять до школи, уряд мав би оплачувати школу та давати тижневу допомогу. Цей закон мав би називатись „Американ Ют Акт".

Як свідки в користь цього закона зявилися Франсиз Ґормен, представник юнії ткальняних робітників; відомий американський історик професор Чарлз Бірд; Гилберт Ґрін, секретар організації комуністичної молоді; та Вилїем Ватенберґ, представник одної молодечої організації. Ґормен говорив, що капіталісти вживають нині молоді для збивання заплат робітникам. Ватенберґ подав, що закон обійме своєю діяльністю 5 до 8 мілїонів молодих людей та що його кошти будуть виносити від 14 до 20 міліярдів долярів.

На переслухання заявилося багато цікавих, і вони живо оплескували свідків, що заявлялися за закон. Члени комітету видно були до проєкту дуже холодні.

ЗАГРОЗА НОВОГО ПОВСТАННЯ НА ФИЛИПИНАХ.

МАНІЛА (Филипинські Острови). — У провінції Моро може знову прийти до повстання тубильців. Причиною його булоб невдоволення населення з реєстрації для примусової служби.

Тубильці племени Лянао вже вбили одного агента уряду, що переводив реєстрацію.

ЮВИЛЕЙ СЛАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

КЕЙМБРИДЖ (Месечусетс). — Гарвардський університет, одна з найславніших вищих шкіл Америки, почав святкувати ювилей свого тристалітнього існування.

Підчас ювилейного свята, що відбулося в театрі Сандерса, виголосив головну святочну промову д-р Джеймс Брайент Конант, президент університету. Бесідник критикував гострими словами уряди Росії й Німеччини за те, що своєю насильною політикою нанесли науці величезні шкоди. Він критикував теж за таке саме леґіслятуру стейту Месечусетс, котра ухваленням закона про присягу вчителів зробила теж один крок до політики Росії й Німеччини. Він виказував, що свобода навчання і повна незалежність професорів від політичних впливів є вимогою повного розвою науки.

ХТО ЙОГО ПРИБИВ НА ХРЕСТ?

У лісі в місцевости Окала, Флорида, подибано прибиту на хрест людину. Є нею 39-літній безробітний мулляр Джордж Тимермен. Він прийшов сюди, як самий каже, шукати праці. Якісь невідомі люди напали на нього, закрили йому голову кабатом і прибили до дерева в лісі цвяхами. Один його знайомий, переходячи лісом, почув його стогни й закликав поліцію, що його зняла з хреста. Темермена відставлено до шпиталю. Начальник поліції, каже, що Тимермен певно самий казав себе прибити на хрест, щоб дістати розголос і симпатію.

ОПІНІЯ ЛЮДЕЙ СПАСЛА МЕДВЕДЯ.

Свого часу появилася була в торонтонській пресі новинка, що в місті організується виправа фотографів в околиці Норт Бей, щоб зняти фільми з чорного медведя, який зимує собі спокійно в дуплі великого дерева. Кругом зимуючого медведя мала зібратися товпа людей, вигнати його з барлоґа, а два стрільці цільними стрілами мали його вбити, щоб фотографи мали що висвітлювати.

Образ брутальної смерти невинного медведя обурив почування людей до тої міри, що з цілої провінції посипалися протести. Ті протести мали свій відгук у пресі та в уряді, і під напором їх аранжери виправи оповістили публично, що медведя вбивати не будуть, хіба він буде наражувати людське життя. Одначе бурмила таки сфільмують два торонтонські й три американські фотографи. Ціль цеї виправи є торговельно-туристичний розголос для приваблювання туристів у північні околиці Онтерія.

ТОРОНТО БУДУЄ ПЕРШУ СТАЦІЮ ДЛЯ ПЕРЕСИЛАННЯ РАДІО-ТЕЛЕВІЗІЇ.

Перша в Канаді радіо-телевізійна стація повстане таки в Торонті. З надходячою весною почнеться будова стації для Домініон Пек Телевіжон Лимитед. Це підприємство було недавно сформоване заходами місцевих торговців і капіталістів. Одна фабрика радіо-апаратів уже продукує апарати для приймання телевізії, щоб достарчити їх на ринок у пору. Нова радіо-телевізійна стація розсилатиме на 100-мілевий округ звукові висвітлення ріжнородних програм, включаючи спортові змагання, вистави драми, опери і звукові промови, музику, подорожні описи, новинки цікавих подій і т. п., за прикладом існуючих радіових стацій.

У місцевій пресі водночас появились оголошення фабрики радіо-телевізійних апаратів, котра пошукує молодих людей до науки телевізійної техніки. Науку дають безплатно. Десяткам молодих людей отвирається двері нагоди у новій індустрії.

СМЕРТЬ ЖІНКИ В ПОЛУМІНІ.

В селі Разниці, луцького повіту, згорів мешкальний дім і стодола Жигмонта Чеховського. В спаленій стодолі знайшли звуглений трупа жінки Чеховського. Поліція веде слідство, щоб вияснити причину пожежі та загадочної смерти жінки в стодолі.

СЕЛЯСІ РОЗБИТИЙ.

Сам етіопський цісар обняв уже провід над армією і пробував кількома атаками здержати італійський наступ. Але даремно. Боротьба була завзята і є великі втрати по обидвох сторонах. А вислід такий, що етіопські війська розбігаються на всі сторони.

ВИВЛАСНЕННЯ ЗЕМЛІ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

Міністер хліборобства Понятовський предложив раді міністрів проект вивласнення земельної власности на цей рік. Проект має вже апробату всього уряду. На терені Східньої Галичини проект обіймає м. ін. маєтки:

Тернопільське воєвідство. В бережанському повіті 300 га. маєток Будилів, власність Йоеля Ротштайна; в цьому самому повіті маєток Білобожниця і Ридодуби, власність Антона Завадзького-Охоцького. — В підгаєцькому повіті 175 га, маєток Швейка, власність Айзика Адлера. — В скалатському повіті 180 га, маєток Борки Малі, власність Маргулесів і Шраберів; 500 га, маєток Вікно-Тлусте, власність Юлії і Марії Федоровичів; 175 га, маєток Борки Великі, власність Францішки Мітровської; 100 га, маєток Драгоманівка, власність Дан. Стекля; 800 га, маєток Бедриківці, власність Стелі Турнав; 580 га, маєток Угриньківці, власність Ядвиги Марії Кіммельманової; маєток Ставки, власність Люізи Льоттин Лібацької. — В збарaському повіті: 100 га, маєток Стрілівка, власність Юрія Малаховського; 250 га, маєток Бедин, власність Вацлава Малаховського. — В зборівському повіті: 600 га, маєток Оліїв, власність Олександри, Марії Водзіцької.

Львівське воєвідство. В бобрецькому повіті 300 га, маєток Старе Село, власність Альфреда Потоцького. — В мостиському повіті 145 га, маєток Вольфа Векслера; 500 га, маєток Креховичі, власність Стадницьких. — У перемиському повіті 200 га, маєток Стахуря, власність Ксав. Красіцького. — В переворському повіті 200 га, маєток Демків, власність Юрія Рафала Любомирського.

ЗАГАРБАВ 150 ТИСЯЧ ФРАНКІВ.

Грабункового нападу в американському стилі доконано перед кількома днями на філію великого паризького банку у Вернель у Франції. Перед банк заїхав самохід, з якого висів елегантно одітий мужчина, увійшов до касової кімнати і, наставивши револьвер, зажадав видачі всеї готівки. Стероризувавши касієра, напасник забрав 150 тисяч франків, вийшов спокійно на вулицю і відїхав. Банкові службовці так налякалися, що ніхто не ставив опору.

ВЕЛИКИЙ ОСЯГ ТЕЛЕВІЗІЇ.

Підчас телевізійних досвідів, які веде центральний почтовий уряд у Берліні, надано каблем виразні образи на віддаль 395 км. Перший раз вдалося передати каблевою дорогою образи на таку велику віддаль. Цей технічний осяг позволяє надіятися, що вже незадовго особи, які розмовляють телефоном на віддаль кількасот км., будуть себе бачити.

ВИКИДАЮТЬ КОМУНІСТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ.

Нюйорський щоденник „Новое Русское Слово" з 19. березня ц. р. пише: Провіденс, Род Айленд, 18. березня (власна кореспонденція). Вищий суд видав рішення, на підставі якого жалобу бувших членів місцевого Русского Общества Взаимопомощи, Генри Рока і Павла Ткачука, виключених з відділу, відкинено. Це рішення завдало сильний удар місцевим комуністам, що старалися захопити общество (товариство) в свої руки.

Видаючи рішення, судя Патрик Керран висловив думку, що Рок і Ткачук вели в організації „відомий політичний рух" і большевицьку пропаґанду. На суді доказано свідками, що Рок і Ткачук виголошували промови, що мали на цілі розбиття організації.

В тім товаристві, перед їх виключенням, Рок був заступником предсідника, а Ткачук рекордовим секретарем. Товариство виключило їх за розкладову большевицьку роботу, а вони пішли в суд, домагаючись передачі в їх руки всіх капіталів товариства. За спиною цих осіб діяли комуністи, що старалися забрати в руки товариство.

Русское О-во В-щи має намір продовжати дальшу чистку відділу з комуністів.

ЯК ЗАПОБІГАТИ НЕДУЗІ СЕРЦЯ.

Джозефін Ретбовн, професорка департаменту фізичного виховання в учительській семинарії Колюмбійського університету в Ню Йорку, подає правила здоровля, яких треба держатися, щоб не померти на серце передчасною смертю. Вона радить бизнесменам не перепрацьовувати мізку. Передовсім треба призвати собі, що всяка людина в 5-тій годині пополудні мусить бути змучена, і шукати відпочинку. Радить уживати для відпочинку проходу й забави, а не алькоголю й кави.

ХЛОПЕЦЬ ЗАСТРІЛИВ ДИТИНУ.

В селі Яворові, пов. Косів, у хаті Олени Сенчук сталася трагічна подія. В торбі на стіні вона держала револьвер, який залишив небіжчик чоловік. Коли перед кількома днями вона поралася на подвірі, у хаті впав стріл. Показалося, що 9-літній Петро добув з торби револьвер і застрілив 6-місячну дитину в колисці. Хлопець ненавидів дитину за те, що мати займалася тільки нею, а його занедбувала. Справою занялася поліція.

ОГРАБИЛИ В ПОЇЗДІ БІРЖЕВОГО КОМІСАРЯ.

В поспішнім поїзді Варшава—Прага, ще на території Польщі, ограбили цими днями бувшого чехословацького біржевого комісаря Ґеренден. Він віз із собою до Чехословаччини акції і їхав у переділі першої кляси сам один. Коли задрімав, бандити вивертіли у стіні переділу дірку, крізь які пустили до переділу Ґеренден більшу скількість хльороформу. Ґеренден заснув камінним сном і тоді бандити забрали йому акції. Та, здається, небагато матимуть із них користи, бо Ґеренден мав записані числа всіх акцій.

ВРОЧИСТО СВЯТКУЮТЬ ЮВИЛЕЙНИЙ РІК ҐЕНІЯ УКРАЇНИ

ЛЬВІВ. — У столиці краю і на провінції ріжні культурні, просвітні й культурні українські організації вже поробили всі відповідні старання, щоб відсвяткувати достойно 75-літні роковини смерти Тараса Шевченка. У звязку з тим пише „Діло":

„Сьогодні Шевченко признаний як великий поет навіть нашими ворогами і все його життя так тісно звязане з боротьбою за наше національне визволення, що вороже становище до нього рівнозначне з образою наших національних ідеалів".

А далі читаємо ще такий зворот у сторону польської міської влади у Львові:

„Не можемо, на жаль, похвалитись памятником поета в нашому місті, ні навіть назвою вулиці, гідною його величини".

Як відомо, українське громадянство вживало всіх можливих заходів, щоб дістати дозвіл у влади на збудування памятника Шевченкові на гідним місці, але годі цього дозволу добитись.

ШЕВЧЕНКО І МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ.

ПРАГА (Чехословаччина).—В Музею Визвольної Боротьби України у Празі буде присвячене головне місце Тарасові Шевченкові, бо вся наша новітня визвольна боротьба починається ним, — вона вийшла з його поетичної творчости. Він був першим, що зовсім свідомо поставив українському народові як головну ціль перед очі визволення України і в самій боротьбі за визволення його поетична творчість грала дуже велику, провідну ролю. Тому рішено заснувати в Музею окремий відділ Шевченка, щоб не лише своїм, але, власне якнайбільше, чужинцям дати змогу пізнати життя, творчість і культ Шевченка. Разом з тим буде виданий поклик до громадянства, щоб причинолося складками до будови Музею.

ШЕВЧЕНКОВІ СВЯТА НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

ЛЬВІВ. — З Великої України доносять, що там відбуваються по містах і селах численні святочні ранки та вечорі у звязку з 75-літніми роковинами смерти Т. Шевченка. У ріжних організаціях і фабричних клюбах читають реферати про життя і творчість поета, при чому виступають артисти міських театрів. Харківське радіо подає, що по селах пішов такий попит за „Кобзарем" Шевченка, що випродано вже всі запаси „Кобзаря", що були по книгарнях. Всеукраїнська Академія Наук влаштувала святочне засідання в Києві в салі театру ім. І. Франка. Вся преса, теж і московська, присвятила Шевченкові великі статті.

„УКРАЇНСЬКА ДЕКАДА" — В СОВЄТАХ.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає, що московська радіостація ім. Комінтерну присвячує досить багато уваги українській музиці і пісні. Проголошено між іншим „Українську Декаду", а це від 11 до 20 березня. Отже щоденно світ слухатиме українську програму. Але яку? Ось вона: 11-го Запорожець за Дунаєм, 12-го Снігурочка, 13-го уривки з Наталки Полтавки, 14-го Наталка Полтавка, 15-го уривки з Запорожця за Дунаєм, 18-го Наталка Полтавка, 19-го Снігурочка, 20-го Запорожець за Дунаєм.

Мимоволі — пише „Діло" — виринає питання: невже за стільки років не придбала Україна нічого, так, що треба користуватися тим, що вона дала в часах царсько-московської неволі? Де той розрекламований Совєтами „буйний зріст" української культури, коли Україна в моментах попису мусить сягати до старих надбань і їх у нескінченість повторяти? Треба зазначити, що Запорожець за Дунаєм, в цілости чи в частинах, так часто появляється у програмах українських радіостацій, що навіть найбільший його прихильник знудженим уже тим до краю.

У звязку з цею „Декадою" прибув з Києва до Москви колектив артистів українського театру опер та балету. В привітанні представник колективу зложив по привичці чолобитню „любимому вождові" Сталінові і висказав вдоволення, що Україна може почванитись у столиці світового пролетаріяту своїм прекрасним мистецтвом.

РАДІОКОНЦЕРТ ПАМЯТІ Т. ШЕВЧЕНКА.

ЛЬВІВ. — Дня 9-го березня чути було радіостацію Комінтерна з Москви, яка ранком передала концертову програму, присвячену 75-літним роковинам смерти Шевченка. Перед концертом виголошено російською мовою інформаційну промову про Шевченка і його творчість. Прелеґент підкреслив між іншим, що у літературній спадщині великого поета багато національних мотивів, що використовують українські націоналісти. Та хоч Шевченко не являється трибуною пролетаріяту, проте в нього місце змагання до революційної боротьби і ненависть до експлоататорів. Концерт, з винятком деклямацій артиста Олександра Юрського, йшов із грамофонових плит. Почався він Заповітом. Та з насолодою можна було слухати „Думи мої, думи мої" у вибагливо-мистецькому виконанні київської капелі бандуристів і співацького ансамблю.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Ред. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СКІЛЬКИ БЕЗРОБІТНИХ?

У ґазетах дискутується тепер широко це питання. Розворушив цю дискусію президент Рузвелт своїм посланієм до конґресу в справі розмірів потреб допомоги для безробітних, не зважаючи на те, що він на те питання не відповів. Зі становища багатьох американських ґазет те питання це тільки питання висоти податків. Для широких кругів населення це важне питання роботи, виглядів дістати роботу, чи допомоги.

Президент Рузвелт каже, що він тому не хоче подавати числа безробітних, бо, мовляв, неможливо докладно означити, що це саме безробітний. Чи зачисляти до них людей, що працюють не цілий день, а лише частину робучого дня? Чи зачислити до безробітних людей, що тепер не працюють тому, що нема сезону на їх роботи? Чи зачислити сюди людей, хвилево віддалених з роботи? Чи зачислити сюди людей, які мають досить приходу без праці, але хотіли би дістати роботу, щоб збільшити свої приходи?

Признаючи трудноці, всетаки не можна сказати, щоб цих труднощів не можна побороти. Справне урядове бюро повинно власне всі ці катеґорії безробітних признати, зібрати докладні цифри про кожду з них, а потім дати загальну суму безробітних. Та цього уряд не робить; а не робить, бо не має на це відповідних орґанів; а не має орґанів, бо не має закона. Отце була би вся правда, якби президент хотів її сказати.

Без урядового обчислення безробіття уряд може послугуватися хіба даними про безробіття, зібраними урядом при нагоді роблення перепису населення в 1930-тім році, отже даними зперед 5 років. Нові дані має „краєва рада промислових відносин". та Федерація Праці, але ці з собою не годяться: перша подає число безробітних у січні на 9,715,000, друга на 12,626,000. Правдоподібно обі цифри це тільки здогади, а не справжні обчислення.

Ці обчислення придались би дуже тепер, коли з усіх боків говорять про оживлення руху в промислах. Кажуть, що продукція в фабриках досягнула вже рівня 1930-го року. На якому рівні стоїть число робітників? Адже дуже можливо, що фабрики пішли в рух і виробляють стільки добра, скільки вони виробляли в добрих часах, а тимчасом у краю далі є безробіття. Це значилоб, що промисли потраплять нині виробляти таку саму скількість добра, що давніше, не наймаючи безробітних. Якби це був факт, то це був би факт величезної громадської ваги. Що малиб робити ті міліони, яких промислова продукція викинула з фабрики як зовсім зайвих? Що має громадянство робити супроти цього факту?

На ці питання громадянство не може відповісти як слід, поки не дістане певної відповіди, скільки властиво є безробітних і яке відношення має число безробітних до скількости продукції.

„НЕМЕЗИДА"

(Лист з Варшави).

В січні 1936 р. в Польщі вийшло перше число нового часопису, під назвою „Немезида". Це має бути „квартальник, присвячений справам визволення українського народу, історії війська та утворення української козацької держави двох частин світу — Европи й Азії".

Редакція „Немезиди (чомусь редактор уперто пише „Немезіда!") знаходиться в Яблонній коло Варшави. За редакцію підписується якийсь Сергій Сидоренко-Сапорай, „приділений до Ґенерального Штабу Підполковник, Лицар Ордена Залізного Хреста" (всюди букви великі).

Перед розглядом змісту нового квартальника треба відзначити загальну політичну й правописну його неписьменність, що кричить з кожної сторінки „Немезиди". Тут визирає перекручена цитата з „Енеїди" Котляревського, там красується повідомлення редакції в такім стилі:

„Гонорари платитимуться зглядно (?) творчости автора й цінности матеріялів: од 32 до 80 злотих за аркуш друку"... Гонорар, як на убогі матеріяльні відносини придніпрянської орґанізації в Польщі, цілком пристойний. „Немезида" називає себе „орґаном фронтовиків партизанів Нової України". Про таку орґанізацію досі взагалі не було нічого чути, де, коли й для чого вона повстала і що робить. Також із самої „Немезиди" про „фронтовиків-партизанів" нічого не довідаємося.

А проте при всій своїй безіменности „Немезида" є знаменне явище саме на території Польщі. Погляньмо, що пишеться в цьому квартальнику. Коли доводиться брати в руки часописи української еміґрації в Старому Світі, то навіть мало досвідчене око може відразу пізнати, „куди вітер віє". Бо ці орґани переважно живуть субвенціями ріжних чужих держав. Після виходу „Немезиди" також є ріжні здогади про те, кому завдячує свою появу в світ цей новотвір. Хто хлібодавець? З багатьох таких орґанів можна вичитати джерело їхнього прожитку, бо ще в Біблії сказано: „І славить вол ясла господина своєго". Чи дає на це гроші А. Лівицький з Варшави? Чи може П. Скоропадський з Берліну?

В редакційній статті „Немезида" заперечує свій звязок з А. Лівицьким: „Редакція Немезиди не визнає Андрія Лівицького за репрезентанта (заступника головного отамана й президента) українського народу. Навпаки вважаємо діяльність Лівицького з його так званим урядом та відпоручниками преступною й шкідливою для української нації і української еміґрації. Усі вони є приватними особами на приватній службі у чужинців".

Також про П. Скоропадського „Немезида" пише як про нездару й злочинця (стор. 19). Не міг би Скоропадський давати гроші на такий орґан, що його лає.

Когож хвалить „Немезида"? Перш усього підносить до неба ґен. Омеляновича-Павленка, приписує йому такі високі таланти, яких він ніколи не мав. Проте Павленко був за війни на Україні дисциплінованим воякою і має певні заслуги. Але „Немезида" вихваляє як „великих людей" відомих отаманів — Божка й Оскілка. Божко з своєю „Запорозькою Січчю" 1919 р. послідовно руйнував лад і порядок в українській армії і врешті пішов до большевиків. Другий „герой" „Немезиди", Оскілко вчинив бунт проти команди Наддніпрянської Армії 9 квітня 1919 р., потім утік до Польщі і був на Волині польським аґентом.

Виступ Сидоренка та ще другого часопису „Український Ветеран" у Польщі проти А. Лівицького та його „уряду", як запевняють люди поінформовані, **не міг статися без згоди польських урядових чинників.**

Яку мету мають поляки, помагаючи „Немезиді"? Адже вони **фаворизують** А. Лівицького і його „міністрів", то на що їм ще „фронтовики-партизани"?

В тім то й річ, що польська політика все була і є **двоїста.** 1920 року Пілсудський вів переговори про союз з Петлюрою, але одночасно посилав своїх людей і до Махна. Щоб вирвати більше у того, з ким переговорював! Полякам не завадить, коли претендентом на „булаву", крім А. Лівицького, Скоропадського та Полтавця-Остряниці буде ще й Омелянович-Павленко.

За недавньої подорожі Павленка до Франції коло нього ввесь час крутилися відомі поляками плачені авантурники, а сам ґенерал не цурався й не цурається того, щоб говорити на адресу Польщі компліменти (в польській пресі). Отже Польща може мати, в разі подій, кількох шукачів „булави", яким продиктує такий „договір", що порівняно з тим варшавська умова з 1920 року буде здаватися великим політичним успіхом України.

Пустити „Русина на Русина", а самим над цим народом панувати — це давня мудрість польського імперіялізму. Цими днями в польськім соймі відограли волинські посли з ґрупи Певного призначену їм ролю: ганьбили найгіршими словами послів УНДО на втіху польської більшости. Цю огидну комедію влаштували **польські урядові чинники,** що мали „виборче порозуміння" з УНДО, ті самі чинники, що говорять про „нормалізацію відносин" між Українцями та Поляками!

„Немезида" під Варшавою — новий вияв польської розбивацької політики, що навіть залежних від Польщі українців намагається цькувати одних на других, щоби були ще в більшім страсі й послусі.

Л. В.

МОЛОДИЙ ДО ПИТАННЯ „МОЛОДИХ І СТАРИХ"

(Дискусійна стаття з чорновецького часопису „Час")

Тут бачимо історію і розвиток питання старих і молодих у німців. Бачимо також, як молодь у деяких умовах і з добрим проводом, хоч би й виступала в дечім проти своїх батьків, причиняється до піднесення своєї нації. Так було й у французів, поляків, ірляндців і т. д.

Огляньмо тепер важніші прикмети молодих і старих з національної точки погляду.

Корисні примети молоді є такі: в першу чергу вона є настроєна більш ідеалістично. Її ідеалом є добро своєї нації. Все, що цьому служить, є добре, що ні, те є зле. Цей її ідеал ставить вона вище понад власні інтереси й власне щастя, навіть вище понад матеріяльний добробут і щастя цілого народу. Цей ідеал ставить вона вище понад усякі клясові, партійні, економічні, культурницькі й релігійні питання.

До свого ідеалу молодь хоче дійти якнайскорше, без усяких вагань, без шукання найлекшої і найвигіднішої дороги й без того, щоб звертати при цім увагу на інтереси інших. В дорозі до осягнення своєї цілі молодь готова боротися з усякими перепонами, терпіти всякі переслідування і навіть, вразі потреби, жертвувати своє життя. Тут треба памятати, що кожна ідея, як н. пр. християнство, протестантство, французький якобінізм, большевизм, фашизм і т. д., побіджала лише завдяки таким прихильникам.

Молодь лекше захоплюється чимсь новим і старається перевести його в життя. Вона більше схильна до чинности і ґвалтовности. Щодо цього, от що казав тому 400 років М. Макіявель: „Я міркую, що краще бути ґвалтовним, ніж поступати обережно. Бо доля, це жінка. І конечним є, щоб її собі скорити, її бити й штовхати. Звичайноо ці (що так поступають) її лекше переламають, ніж ті, що поступають холодно. Тому завжди доля, як і жінка, є приятелькою молодих, бо вони менше обачні, а більше ґвалтовні й з більшою відвагою верховодять над нею". (М. Макіявель: Володар).

Молодь відкидає потім усякі негідні й нерішучі методи поступовання і не може погодитися ніколи на нехтування її ідеалів.

В молоді сильніше розвинений інстинкт, який веде її до цілі. А це є дуже важна прикмета, тому, що „в звичайних обставинах, в річах, які, щоб їх добре бачити, вистане глядіти байдужими очима, людина здорового розуму не помилиться; деж у грі складніші питання, де треба зусилля і напруженої уваги, щоб збагнути правду, людина здорового розуму сліпа". (Helvetius: Traité de l'esprit, цит. за Вістником I. 1933). Значить, крім розуму, треба ще й досить розвиненого інстинкту.

Отже коротко: молодь лекше відчуває голос крови й землі й готова безоглядно йти за її покликом.

Що це все не пусті слова, це підтверджує й наша історія. Хто, як не молодь, доказала нераз в останній війні, серед загального безголовя, що вона найкраще зрозуміла, де нам порятунок і те, що для добра Нації і для триюмфу Ідеї не вагалася й життя своє віддати. Доказом для цього маємо Крути, Бережани, Львів і т. д. І в сьогоднішних часах молодь як на східних (процес С. В. У., арешти студентів, відкриття тайних протисовєтських орґанізацій навіть серед „комсомолу"...) так і на західних українських землях (процеси ОУН, арешти студентів, учеників...) дає доказ тої самої ідейности й жертвенности для Справи (чи і як справа з цього користає, це вже інше питання і не місце тут його обговорювати).

Слабші прикмети молоді це ті, що після занадто великого захоплення може слідувати таке саме велике розчарування, як то тепер називається „заломання", і то головно після всяких невдач і в таких випадках, коли то молодь бачить, що не все йде так, як повинно йти. Потім, занадто великий хвилевий запал може довести до нерозважних, а то й шкідливих у своїх наслідках вчинків. З цих то причин молодь потребує **розважного проводу,** який кермував би її вчинками.

Тепер про старших. Старші мають більше холодної розсудности, практичного знання і практичного змислу. Вони більше помірковані й через те сталі в своїх поступованнях. Вони настроєні більше пацифістично й мають нахил дбати більш про конкретні здобутки і про теперішність. Тому їх більше інтересують культурні й суспільно економічні питання.

Остаточна ціль обох поколінь — та сама, ріжняться лише способи поступовання. Старші хотілиб дійти до тої цілі якнайлекшою і найпевнішою дорогою і з якнайменшими жертвами; через це й мусять іти часто на всякі уступки. Почуття, якими опанована молодь, старші часто не можуть зрозуміти і то — зовсім природно — тому, що самі того не відчувають.

Отже старші мають переваrу над молоддю своїм холоднокровним розумом, життєвим досвідом, поміркованістю і сталістю.

Як бачимо, як старші, так і молоді мають, з національної точки погляду, свої відемні й й додатні сторони. Щоб усе було добре, мусять обидва покоління обопільно порозумітися. Молодь мусить признавати заслуги й здібності старших, а старші мусять доконче числитися з почуттями розважної молоді.

Зле поступають у нас деякі з молодих, які для старших, які собі на це заслужили, не мають ніякого зрозуміння, ні пошани. Це є великий блуд, який треба якнайгостріше осудити. Ґете писав: „Почуття пошани обумовлює для людини можливість зробитися дійсно людиною, в повнім розумінню того слова. Треба змагати до зросту почуття пошани, до того, що є вищим від нас, і до того, що є й нижчим від нас".

Я вірю, що траґедія питання старих і молодих полягає не в існуванню цього питання, а в формі, в якій воно в даній нації проявляється. Тому головною вимогою, яку ставиться, щоб усе вийшло на добре, є **добрий провід,** який повинен здобути собі довіря і старих і молодих, одним словом: цілої Нації. Він **мусить брати людей такими, якими вони є,** і ставити їх на відповідне їм місце. Той провід повинен також дбати, щоб через відмінні прикмети старих і молодих ніколи не приходило до виступів одних проти других, а навпаки — так, як це робили й провідники інших народів — щоб добрі прикмети обидвох поколінь взаїмно доповнялися. Лише таким способом зможемо скорше наближатися до спільної цілі. Така розвязка цього питання важніша для нас, тимбільше, що ми недержавна нація, і праця, яка перед нами лежить, нелегка.

Тому спішімся виконати заповіт нашого великого гетьмана Мазепи:

Візьмітеся всі за руки,
Не допустіть гіркой муки
Матці своїй більш терпіти.
Нуте врагов, нуте бити!

О. Д.

(Кінець).

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

30

А після Бабчинський виходить на трибуну. Велика тиша сковує тисячам люду уста, запирає у грудях віддих. Чути, як хмари проховзають у блакиті. По відкритих головах гуцулів топчиться вітрець і кошляє волосся.

— Любезні во Христі братия! — глухо з нутра починає Бабчинський. — Нинішній день для нас русинів усе одно, що день воскресення. Наш народ, що довгі віки жиє в оцих горах, працює, плекає свою маржинку, ніколи не займався такими справами, як справи державні. Цебто, народ наш завжди був занятий ґаздівством, маржиною, жінкою, дітками, а владу, політику робив за нього хтось інший, хтось, хто турбувався цим і бажав вам усім лише добра...

Згадався розпятий Христос, який казав віддати „кесареве кесареві, а Богові Боже". Пригадались упавші з неба янголи, яких прокляв Господь Бог за непослух і які поробилися на землі злими спокусителями людського роду, і які до наших днів баламутять „почтивий" працюючий і молящийся до Бога люд. Пригадалася велика війна. „Перед нашими очима впали тисячі й тисячі трупів. Всі вони були живі люди й усі вмерли. А чого вони вмерли? Думаєте їх „розтерзала" ворожа ґраната? Ні, вони потрібні були на тамтому світі Богові й він їх забрав до себе".

Іменем розпятого Галилея кличе народ скоритися, каятись у своїх великих гріхах, бо прийде суд і тоді відділятьєя грішні від праведних.

І духовний пастир скінчив. Між народом зітхання, биття у груди кулаків. Тисячі тяжких зітхунів, тисячі, тисячі рук кладуть на себе знамення хреста, тисячі сліз падає на сиру землю.

На трибуну плавною ходою вступає молодий, жвавий, пристойний студент Пластун. Це син Пластунека, нащадок славного прадіда, який боровся з мадярами, підчас їх повстання. Пружними, рішучими кроками входить на трибуну. На нім барви мадярської держави.

Громадо! Чесні ґаздове! — дзвенить молодий голос. — Іменем високої мадярської влади, промовляю до вас угро-русинів, щоб вказати вам усе, що маємо тепер діяти. Превелебніший наш пан-отець сказав нам, який великий маємо нині день. І дійсно це великий день. Рушиться старе життя, твориться нове. Цей день пророчить весну нашому народові...

Дзвінкі слова вириваються з уст молодого гарячого промовця. Гуцули кивають головами і хрестяться. А Пластун обіцяє, що „нова мадярська влада забезпечить нам наш добробут, наше спокійне життя. Вона віддасть у наше володіння всі ліси й полонини. В наших руках відтепер буде вся влада. Нашою мовою напишуть книги й будуть учити з них у школі. Все буде наше. Все, що належить нам, буде наше".

І Пластун закінчив. Останнє зрозуміли гуцули. Зрозуміли й мовчать та кивають головами. Пластуна здоровлять Йонаш, Бабчинський і вся чесна братія. Серед мертвої тиші виривається голосний селянський зітхун і глухі слова. — Так, так. Усе наше, лише зверхність мадярська.

Слова ці вирвались і замовкли. Але народ їх почув. Почув і зрозумів по свому, похлопському. Ніодна з промов не зробила такого враження, як ці останні, непомітні слова. Почули це і Йонаші з Бабчинським, почули і Пластуни. Мов на спокійну поверхню води падає якийсь предмет і від нього розбігаються на всі боки круги, так розбіглася луна того випадкового зітхуна.

У думку кожного гуцула вдаряє те слово. Воно ранить і розгражує приспану його свідомість і той починає на місці тупати і хвилюватися. Юрба ворушиться. Само собою на голови вкладаються кресані. Урочистість розтає і зникає.

Але на трибуні знов духовний пастир. У руках його хрест. Покайтесь і скорітеся! Хрест піднімається догори й народ утихає. З голів сповзають кресані. Нехотя й поволі приходить тиша. Духовний пастир вказує, що для охорони нової держави потрібне христолюбиве воїнство. Приходять злі душі та намовляють вас до непослуху. Мусимо боронитися. Мусите створити військо, якеб із мечем хоронило наші закони й порядок. Він закликає добрих „почтивих" леґінів у ряди народньої міліції й буде за них молитися Богові. Він благатиме всеблагого, щоб той з великого свого милосердя послав у їх душі спокій і владі покірність.

— Во імя отца і сина і святого духа! Хто бажає вступити в ряди народньої міліції? Підніміть руки.. Міліція, то таке військо, яке хоронитиме вас всіх перед злими духами.

Шепіт розніся над натовпом. Догори піднялося кілька рук.

„Мало" — подумав пастир. — Дайте місця. Ану, виступіть сюди всі, хто бажає взяти на себе важкий хрест народнього оборонця. Ми будемо бачити, хто є той хоробрий і вірний син свого уряду й батьківщини. Хай знаємо, бо кожний з них одержить нагороду, яка йому належиться. Кожний дістане хліб і гроші.. О, вже є більше! Ану-ану! Хто ще? Наліво, наліво. — Натовп почав ворушитись і робити перед трибуною місце. Зо всіх боків виступають молоді леґіні та старі ґазди. Всі вони не встигли ще скинути сірої військової уніформи. Одна за одною вилучаються з натовпу ті уніформи та стають у лаву. Ось уже одна лава набралася. Ось друга стає. Бабчинського очі не на місці. Вони швидко, швидко бігають і горять. Йонаш тупцює, як медвідь на гарячій блясі. Він хотів би вилетіти на трибуну й у захваті випалити кілька сильних слів. Але ще не час. Хай ще говорить „баґан". Його не зрозуміють, він ще потерпить. От будуються сірі лави. Вони слухняні та німі. За хліб і гріш бери й жени їх куди хочеш.

Вертливе й неспокійне знаряддя — Пластун, опоєний самозакоханістю й поблажливою усмішкою пана Йонаша, біжить у натовп, гасає на спотикача, кричить, формує, муштрує.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

О. Е. М., Клівленд, О. — Лист з оголошенням про Свято Т. Шевченка, як можна вичитати з коверти, був висланий з Клівленду як „спешел деліврі" дня 17. березня, але ми його одержали доперва в суботу, дня 21. березня. Причиною припізнення була мабуть попсута через повені комунікація. Супроти цього годі було оголосити концерт у „Свободі".

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗВІДКИ НАЗВА „УКРАЇНА"?

У кацапській „Правді", що виходить в Філядельфії, тягнеться предовжезна стаття під наголовком „Правда объ Украинцахъ". Підназоловок каже: „Написано спеціяльно для „Правды".

У цьому предовженному солітері присвячується довжезний уступ доказам, що назва Україна, мовляв, походить від слова „окраїна", себто частини цілости, якою очевидно нібито є Росія.

Навіть якби так було, як автор собі бажає, то що мало би з того виходити? Що нарід, який так назвався, не може змагати до самостійности?

Що з того виходить, що назва Італії походить від слова „вітальос", бичок? Мають з Італії вигнати всіх, що не пасуть бичків? Або що з того має виходити, що Франція це край франків, отже край тевтонського (німецького) племени? Треба вигнати всіх німців, чи прилучити Францію до Німеччини? Що з того виходить, що Америка нова назва від італійського моряка Амеріка Веспучі? Чи маємо віддати Злучені Держави Муссолінієві?

ДЕМОНИ ПОСПІХУ.

У Росії знову трублять на відворот.

Довго, предовго трубили за поспіх, за стахановщину, величали стахановців як героїв, мучеників і святців, а тепер трублять на відворот.

Щось не все в порядку з тим поспіхом: чи не відкрили, що й у Росії робітники не люблять поспіху так, як його робітники не люблять у капіталістичних країнах?

ТО НАПЕРЕД, ТО НАЗАД.

Чи може трублять на відворот просто тому, що там усе трублять раз наперед, а потім назад.

Трубили за нищення буржуазних звичок щодо добробуту та вигідного життя, а тепер трублять за розвій буржуазних звичок щодо добробуту й вигідного життя. Трубили за Шостаковича, трублять проти Шостаковича. Трубили проти моди, трублять за моду. І так далі.

Просто як та шваля з української анекдоти: „Що ти робиш, дівчино?"

„Шию".

„А пороти скоро будеш?"

„Ось най лиш нитки дошию!"

ЩЕ РАЗ НЕВІСТКА.

Герстові газети ведуть агітацію за додання до законопроекту Кера й Кулиджа поправки, що імігранційні урядники мають обовязок депортувати всіх чужинців, що допустилися збечещуючого проступку.

На думку Герста, всякі клопоти з комуністами в Америці походять від чужинців, себто ненатуралізованих імігрантів.

Чували про свекруху, що за всяке лихо винувала свою невістку?

ДЕ ЧЕСТЬ, А ДЕ НЕЧЕСТЬ?

Як уже в конґресі звернули увагу, біда з депортацією всіх чужинців, що допустилися збесчещуючого проступку, в тому, що дуже тяжко означити, котрий злочин приносить людині нечесть, а котрий ні.

Це залежить від поглядів людини. На думку Герста, наприклад, чужинця, якого арештовано підчас страйку за пікетування, треба депортувати як збезчещеного чужинця. Та Герст був би за те, щоби чужинця, що йде ломити страйк з боку страйколомного бюра, задержати в краю як вартісну людину.

Відомо, що є багато людей, на цих двох людей дивляться зовсім інакше, як дивиться Герст.

ЧОМУ ЛЯ ҐВАРДЯ КОМУНІСТ?

Герст назвав нюйорського посадника Ля Ґвардію комуністом.

Ля Ґвардія на це обрушився й дав Герстові таку відповідь, що „Ню Йорк Таймс" затитулував новинку: Ля Ґвардія вибив Герста по лиці.

Звідки справді став Ля Ґвардія комуністом? Звідти, що в Герста є два роди людей: комуністи й некомуністи. Ті, що так думають, як Герст, це некомуністи, а ті, що інакше думають, як Герст, це комуністи.

У того роду людей є тільки два кольори: білий і чорний. Що не біле, то чорне. Що не чорне, то біле. Синього, червоного, жовтого й усіх інших кольорів вони не бачать.

БОЛДВИН КОМУНІСТ?

У таких людей, як Герст, навіть такий консервативний чоловік, як англійський премієр Болдвин, теж комуніст, бо й Болдвин часто говорить річи, за які Герст людей називає комуністами.

Адже Болдвин говорив недавно: „Само існування націзму й фашизму, справді само існування диктатури в якійнебудь формі є загрозою мира, а ціллю її є підбити все людство жорстокою силою. Вона родиться з кровопролиття, вона пасеться на насильстві й поступає вперед силою надії на війну й підбій. Для добра всього людства й для власного добра робітники мусять поборювати її та скріплювати сили всіх справжніх противників диктатури".

ЧОРНО-БІЛІ ЧЕРВОНІ.

Якби Герст писав консеквентно про Болдвина, то він і його назвав би комуністом.

А комуністи назвали би Болдвина за його загальний осуд диктатури, в якому є теж осуд большевицької диктатури, буржуєм, контрреволюціонером і фашистом.

Як для Герста є два кольори, так і для комуністів є тільки два кольори. Різниця тільки в тому, що Герстові подобається інший кольор, як комуністам. Поза тим вони собі з ним браття.

СИЛЬНА БОРОТЬБА Й СИЛЬНІ СЛОВА.

У Герста й комуністів кромі любови до диктатури є ще інша спільна ціха. Вони люблять „гострі" і „кріпкі" слова.

Вони не люблять „бавитися" слабими словами. Як вони хочуть когось осудити, то зараз уживають найгострішого слова, на яке їх стати. Як кого Герст не любить, він зараз його називає комуністом; як кого комуністи не люблять, вони зараз його називають фашистом.

Частенько доходить до того, що Герст назве комуністом людину, яка поборює комунізм сто разів щиріше й доцільніше, ніж Герст, а комуністи злають фашистом людину, яка поборює фашизм сто разів краще, ніж вони.

НЕДОГОВОРЮВАННЯ Й ПЕРЕБІЛЬШУВАННЯ.

Одні й другі не розуміють сили недоговорювання.

Ірляндський письменник Лін Дойл у своїй книжці „Де Спирит оф Айрленд" каже, що ірляндці дуже добре розуміють силу вислову, що не то що не перетягає, але навіть не дотягає.

Він наводить такий приклад: Одному священникові захоріла улюблена собака. Прийшлося йому собаку стратити. Дав він свому городникові відповідне припорученя, а потім питається його: „Чи не мучилася звірина дуже, Джан?"

„Не знаю, отче", — відповідає городник, „але я думаю що вона не конче була з того вдоволена".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Концерт у честь Шевченка.

В неділю, дня 15. березня б. р., при укр. прав. громаді відбувся величавий концерт в честь незабутнього Батька України, Тараса Шевченка. Рано того дня, зараз по Службі Божій відправлено панахиду за поета, яку відправив о. прот. Павло Корсуновський. Також проповідь у церкві була присвячена памяті Шевченка. Співав хор церковний під проводом С. Рихлія.

Вечором відбувся концерт з досить багатою програмою. Почато відспіванням „Заповіту". Співав хор під проводом о. Корсуновського. Публика вислухала „Заповіту", стоячи. Великі пророчі слова „Заповіту" начеб причарували присутних. Глибоке враження продовжувалося і далі, коли співано чудову кобзарську пісню, уложену українськими лірниками зараз по смерти поета. В пісні відчуто болючу страту Великого Кобзаря України, що як чоловік відійшов до могили; але з тим, що Його віщий Дух, по словам деклямації пані Попези, вноситиметься між нашим народом. В дальшім тягу програми відспівано жалібний марш, після чого О. Кузик вміло відделямував Шевченків вірш „Тарасова ніч".

Реферат про значіння Шевченка для українського народу виголосив Ф. Луців. Промовець зупинився над тим, чому лише українці так славно святкують память свойого найбільшого поета, та чому інші народи не віддають подібної шани своїм поетам. Доказав, що жадна нація не завдячує стільки свойому поетові, що українська нація Шевченкові. Зчерги перейшов до науки Шевченка, Його заповідів і закликав до любови, згоди та щирої праці для України, щоби в той спосіб гідно наслідувати діла безсмертного кобзаря.

Д-р О. Грановський також сказав коротке слово, заклікаючи до жертви на Рідну Школу. Зібрано $25.50. По відтягненню розходів гроші вишлеться до Обєднання.

Українські мельодії чудово відограв на скрипці Івась Денис. Наталка Дедилюк віддеклямувала віршик Шевченка „Ой умер старий батько". Маленький Богданцьо Демяник виголосив вірш у честь Шевченка. Шестилітній декляматор, прибраний у козацький стрій — одержав найрясніші оплески. Марійка Гоцівна відчитала привіт з Централі Союза Українок про змагання Шевченка для українських жінки.

Опісля знов виступив хор і відспівав „Гамалію" при супроводі деклямації д-ра М. Гайдака. Д-р Гайдак, прибраний у козацький стрій, деклямував з правдивою козацькою бравурою. Він дуже надавався до тої ролі.

На закінчення сказав іще слово о. Корсуновський, дякуючи публиці за численну присутність, почім відспівано національний гимн.

Жертви на Рідну Школу зложили: по $1: о. П. Корсуновський, д-р М. Гайдак, д-р А. Грановський, П. Андрущак, П. Качмар, Ю. Дедилюк, Я. Горбуль, О. Пилатюк, Г. Пастушенко, П. Садовий, І. Андрусик, І. Кузик, П. Кевирига, І. Коцюба, О. Рихлій, А. Прошак; по 50 ц.: Й. Ковалів, Р. Ясенюк, І. Тофан, М. Ванжура, П. Приймак, М. Денис, С. Рихлій, І. Якимів, М. Рихлій, Й. Дембровський, П. Гайка, К. Гоца, М. Андрушевський, І. Саламон, М. Дембровська, В. Мельник; по 25 ц.: Я. Ґаліш, І. Денис, Д. Семотюк, Ф. Луців. Решту дрібними.

Ф. Луців.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Відділ 18. ОДВУ святкує 5. річницю.

В неділю, 15. березня, від. 18. ОДВУ при укр. прав. громаді відсвяткував річницю свойого 5-літнього існування гостиною і концертом. Присутніх було коло 150 людей, своїх і гостей позамісцевих. Концертову програму приготовив хор ім. Лисенка під управою о. С. Мусійчука. Головними бесідниками були п. Вол. Душник і пані Гладун з Ню Йорку, а о. С. Мусійчук як місцевий бесідник. Всі пісні хору, сольові, і всі деклямації були підібрані відповідно до торжества. Вступне і кінцеве слово мав предсідник відділу п. Д. Фенканин, а товстмейстером гостини був п. С. Давидович. Про організацію і розвій віддіďлу реферував секретар п. Михайло Філь. Від Централі зложив привіт п. В. Черватюк.

Переведено збірку на визвольну акцію, що принесла $20.35, а саме: $9.35 дрібними жертвами, а по $1 зложили: Я. Гутак, П. Гладун, П. Семеновия, В. Сметана, В. Черватюк, І. Живіцький, Д. Фенканин, о. С. Мусійчук, С. Хомяк, С. Давидович, В. Хомійський.

Член.

НЕХАЙ ЩЕЗНЕ СЛІПА ЗАЗДРІСТЬ.

Не завидуй твому багатому братові, ні сусідові, бо це члени твого народу, якого й ти є членом. Багаті твої браття, сусіди, то багатий і твій нарід, багатий також і ти в своїм народі.

Не погорджуй братом, ні сусідом біднішим від тебе, бо памятай, це члени твого народу. Подай їм поміч, поможи їм видобутися з нужди, доробитися маєтку, бо твоє багацтво, твоє добро накладає на тебе цей обовязок. Ви з одного кореня, з одного пня, одні годують вас соки, одна ваша мета — добробут народу. Не будь лукавий, як той пес, що лежить на кістці, сам їй не їсть тай іншому не дає.

Не завидуй твому розумному братові, ні сусідові; в розумі одиниць є розум народу, слава та й тобі припадає частина з тої слави і сили. Розум одиниць приносить народові користь, честь, силу й славу, з чого й ти користаєш. Підойми в гору голову, будь гордий світлим розумом твоїх братів, сусідів.

Не погорджуй темним твоїм братом, ні сусідом. Іди до нього, поможи йому видобутися з темноти, просвіти його. Не ховай твого розуму перед твоїм братом, не закопуй твоїх талантів, бо не дані вони лиш для тебе, для твого лиш ужитку. Знай, що темнота твоїх братів це колода до поступу, до кращого життя в народі, а тобі дано розум, силу, знання ці колоди усувати.

Не тішся нещастям, горем брата, сусіда, бо їх горе, нещастя, це частина горя, нещастя твого народу, а тим і твого. Співчувай з твоїм братом, неси йому поміч, потішай його. Упав твій брат, поможи йому підмитися. Тішся, радуйся добром, щастям твого брата.

Так зіллються ваші душі, настане між вами щира, братерська звязь, яка зведе вас до спільного народнього діла. А цього конче потрібно нашому народові.

Не завидуй! Замісць заздрости, ненависти нехай наступить змагання. Кожний старайся в чесний спосіб працею перевищити один одного. Змагайся бути розумнішим, багатшим, чеснішим, сильнішим не тому, щоб цим понизити, упокорити твого брата, та сусіда, але тому, щоб піднести себе, свого брата, та сусіда, піднести свій нарід нарівні з іншими культурними народами. В змаганнях виробимо свої сили, навчимося працювати та виконувати діло якнайкраще, навчимося шанувати, цінити працю своїх братів, а тоді щезне сліпа ненависть і заздрість, які чимало лиха нам коять.

М. М.

РОМАН ТЕРОРИСТКИ

Вожд хорватських терористів написав у тюрмі повість.

Вожд хорватських терористів, д-р Анте Павеліч, написав у туринській тюрмі повість п. н. „Бльондинка". Геройкою цеї повісти є таємна бльондинка, що брала участь в атентаті на короля Олександра і безслідно щезла. Свою повість д-р Павеліч закінчив саме підчас розправи в Ек-ен-Прованс проти трьох учасників атентату на югославського короля, яка покінчилася засудом обвинувачених на безречинцеві тяжкі роботи.

Повість на таку тему, написана саме таким автором, викличе, безперечно, широке зацікавлення, тимбільше, що шеф „Усташі" написав твір, що не має на меті, як здавалось би, виключно пропаганду незалежности Хорватії, тільки еротичну повість, роман, у якому марсилійське вбивство є тільки епізодом, щоправда, головним, одначе основною темою є любовні переживання загадкової бльондинки і молодого Дзюбіліча.

Гарна бльондинка є в повісті дочкою генерала Дзюбіліча притягає її до організації хорватських незалежників і впроваджує до організації заговірників.

Коли терористи вирішують виконати у Франції атентат на короля Олександра, дочка ґенерала дістає приказ перевезти через Льозанну до Парижа дві валізки зі зброєю. Вдається їй це дуже легко. На французській границі митні урядовці не отвирають валізок. Вистарчає їм заява пасажирки, що не везе ніякої контрабанди.

З Парижа їде молода терористка, згідно з одержаним приказом, до Авінбон. Там стрічається з Дзюбіліччем. І ось вони обоє, що приготовляють політичний атентат, на хвилину забувають про кріваву місію, бачать тільки себе, живуть тільки своєю любовю. Ідилля триває коротко. Вже по двох днях мусять вернутися до понурої дійсности. Наспів рішальний момент. Король Олександер приїжджає до Франції. Бльондинка і Дзюбіліч ідуть до Марсилії. Проходжуються по вулиці. Нечайно Дзюбіліч каже до своєї товаришки:

— Мусиш звідсіль негайно виїхати.

Молода дівчина не годиться на це, хоче лишитися до кінця. Та ось залунали вистріли. Король Олександер вбитий.

Нема що вже зволікати.

Бльондинка і Дзюбіліч утікають самоходом.

В ночі вдається їм продістатися через границю до Італії. Тутешні вже майже поза небезпекою. Не свідомі, що смерть розпростерла над ними свої крила.

Самохід жене з божевільною скорістю. Нечайно стає перед ним пропасть. На остроому закруті самохід впадає до моря.

Це закінчення чи не найдивніший момент у повісті. Чи д-р Павеліч жаліє своїх учинків, відчуває докори совісти, осуджує сьогодні терор? Якщо так воно не є, то допустився великої незручности, усмертнюючи в такий спосіб своїх героїв, не мов хотів би сказати, що доля буде їхнім суддею і виконавцем присуду, коли втекли вони перед людською справедливістю.

А може відіграває тут ролю підсвідомий, а може й свідомий відрух заздрости у відношенні до загадкової бльондинки — і суперника, що виступає в повісті під назвищем Дзюбіліча?

А може автор хотів впровадити в блуд поліцію, що шукає таємної бльондинки, сподіваючися, що поліція трактуватиме закінчення повісти як віродостойний документ і на цій основі уважатиме терористку за померлу?

Якщо це останнє мав на увазі, то йому не пощастило.

Дивним збігом обставин майже водночас з інформаціями про повість д-ра Павеліча з Бразилії наспіла вістка, що тамошня поліція попала на слід молодої жінки, що брала участь в атентаті на короля Олександра. Устійнено, що є це Катесса Шіллер. Не приарештовано її зразу, бо бразилійська поліція не мала відповідного жадання французької поліції.

Кажуть, що Катесса Шіллер була коханкою самого вбивника короля.

В повісті д-ра Павеліча, як бачили ми, виглядає це інакше.

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО КОМІТЕТУ
ДЛЯ МІЖНАРОДНЬОЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ ПРИ ЛІЗІ НАЦІЙ.

1. Український Науковий Зїзд у Празі 3—7 жовтня 1926 р. Прага, 1928. 76 стор. Ціна 15 Кч.
2. Український Науковий Зїзд у Празі 20—24 березня 1932 р. Прага, 1934. 166 стор. Ціна 40 Кч.
3. **Е. Чикаленко:** Уривок з моїх споминів за 1917 р. Прага, 1932. 56 стор. Ціна 10 Кч.
4. **Д. Дорошенко:** Евген Чикаленко. Його життя і громадська діяльність. Прага, 1934. 100 стор. Ціна 15 Кч.

Ціни — з пересилкою. Адреса Комітету:

UKRAJINSKY AKADEMICKY KOMITET,
PRAHA II. VE SMECKACH, 27.

ПОДЯКИ.

Дня 22. лютого 1936 р. помер довголітній член бр. св. Андрея, від. 12 У. Н. Союза в Йонкерс, Н. Й., **Артемій Корінь.** Підписані дякують Хвальній Головній Управі У. Н. Союза за скоре виплачення посмертного в сумі $1,000. Окрему подяку складаємо всім тим, що віддали Покійному останню прислугу на Його похороні дня 24. лютого.

Марія Крамарчук, Іван, Михайло, Ольга, Дмитро, Андрій, Анна — діти; **Іванна,** внучка.

Отсею дорогою складаю У. Н. Союзові щиру подяку за скоре виплачення мені посмертного по бл. п. моїй жінці Паранці. У. Н. Союз був перший, котрий виплатив найскорше посмертне, без ніяких клопотів, як то буває з іншими чужими організаціями. Тому взиваю всіх українців, щоби замісць іти до чужинецьких організацій ставали в ряди У. Н. Союза. Це є наша організація, котра дбає лише про нас.

Також дякую урядові від. 200, за те, що здержав мене з продажем грамоти, котру я хотів несвідомо продати вже тому кілька місяців тому, не сподіваючися, що смерть гостила в моїй хаті і чатувала на життя моєї жінки. Дякую за гарний вінок, присланий відділом, і всім членам і приятелям, що прийшли відпровадити тлінні останки на місце спочинку.

Дмитро Харишин,
член від. 200 У. Н. Союза,
Озон Парк, Н. Й.

Розенкерн має завязаний ґудзок на хусточці. Носить так хусточку вже три тижні.

— Колиб я лише знав, колиб я лише знав, що мені цей ґудзок має пригадати?

Приятель радить:

— Слухай, а може цей ґудзок значить, що ти цю хусточку маєш дати до прання?

Слухай, Петрусю, завтра не підеш до школи, — каже Кудряк до свого 7-літнього синка — бо ти дістав двох маленьких братчиків. Я буду потребувати тебе, підеш зі мною до міста по орудки. Скажи це нині панові професорові.

— Тат, я скажу панові професорові, що я дістав лиш одного малого братчика.

— Чому?

— Хочу другого оставити собі на другий тиждень.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

PROTEST OF POLAND URGED BY UKRAINIANS.

Akron Group Adopts Resolution Against Oversea Activities.

A resolution calling upon the world to protest against the treatment accorded the Ukrainians under Polish rule has been adopted by Akron Americans of Ukrainian descent, it was announced today.

Poland has broken international treaties by a policy of cultural, economic, political and physical extermination of Ukrainians, the Akron group charges. Alex Zepko is chairman and W. T. Pulk is secretary of the Akron group.

(**The Akron Times-Press,** Thursday, March 12, 1936).

—o—

WILL PAY TRIBUTE TO "FATHER TARAS."

Local Ukrainians to Honor Poet Laureate March 22.

Taras Shevchenko, poet laureate of the Ukraine and the man who is termed by descendants of that race as "Father Taras," will be remembered with solemn excercises by the Ukrainian colony of this city on Sunday, March 22. A memorial mass will be celebrated at 9 o'clock in the morning at St. Mary's church on Winter street, to be followed by special memorial services while in the evening at 7 o'clock, a three-act operatic drama and a short, solemn concert will be given by the church choir.

Shevchenko was born on March 9, 1814, and he died on March 10, 1861. He was born a slave, but when his genius for writing and also for painting became recognized he was made a free man. It was his patriotic poems, his advocacy of a national life for the people of the Ukraine and his untiring labors in behalf of his people that earned him an immortal place in the hearts of his countrymen. All over the world during this month, wherever there are people from the Ukraine, services are being held in his honor. In Europe, where laws and regulations forbid any public ceremony, secret gatherings are held to pay respect to the nation's greatest hero.

In this city, where there is a colony of approximately 300 Ukrainian famillies, plans have been made to make this year's celebration, the biggest in history. The drama to be given is entitled "Nazar Stodolia" and it is a depiction of life in the free Cossack state in the 17th century. It was written entirely by Shevchenko and the music was composed by Peter Nishchinsky. It is considered one of the most difficult plays extant for an amateur group and only few times has it been presented in this country.

T. J. Hoptiak, choir director, is training the members of the choir in the various roles and parts in the play and he considers this to be the most ambitious bit to be attempted by the local group. For the occasion, his brother, Boris M. Hoptiak of Buffalo, N. Y., a young and talented pianist, will come here to act as accompanist.

(**New Britain Herald,** Friday, March 13, 1936).

—o—

300 PEOPLE ATTEND UKRAINIAN MEETING.

Over 300 persons attended a meeting of the United Ukrainian Societies of Greater Boston, held at the South End Municipal building yesterday afternoon, to protest what was termed "Polish imperialism and terrorism" in Galicia. Resolution were offered and accepted, addressed to the League of Nations, Polish government and world powers, demanding that an investigation be made of the charges against the Polish government which were outlined at the meeting by the several speakers.

(**Boston Post,** March 16, 1936).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

КЕНТОЙ, О.

На Народний Дім в Стефковій.

Кентонські односельчани села Стефкова, пов. Ліско, переслали $25 на будову Народного Дому філії „Просвіти" в своїм селі. Це село тепер вже приходить до народньої свідомости. Тому всі як один, по своїй можности, помагаймо народній справі, а зокрема нашій Лемківщині, бо поляки всіма способами намагаються нашу Лемківщину винародовити. Чейже так не буде, щоб наш лев піддався польській курці, але так треба, щоб лев зїв курку і то на своє здоровля. А до цього іде, коби тільки відозвалася в нас козацька кров.

І. Проць.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Для вчителів „Рідної Школи".

Михайло Гайворонський, бувший учитель Школи ім. Т. Шевченка (Рідна Школа) у Львові, переслав до Обєднання $10 з призначенням на купно літньої хати на лікування і відпочинок для учителів цеї школи.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ВЕНЯМИН ФРЕНКЛИН — ПЕРШИЙ ВИЗНАЧНИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ

(17. січня 1706 — 17. квітня 1790).

Капітан Джан Смит, Натаніел Бейкон, Джан Котон, Пітр Стайвесент, Денел Пасторіюс та низка інших кольоніяльних провідників, які „творили історію" в першім столітті кольонізації Північної Америки, були всі чужинецького роду. Перший визначний родовитий американець, що являється на сторінках історії, здобувши призвання та пошану в цілім світі, це Венямин Френклин. Історія Америки 18-століття не може бути повною без згадки про досягнення цього талановитого американця.

Багато оповідань написано про Френклина багатьома мовами. Одначе ні одно з них, хоч як прикрашене, не дорівнює його простій біографії. Він родився 17. січня 1706 року, а помер звиш 84 роки пізніше. Був наймолодшим сином з 17 дітей бостонського робітника при виробі свічок. Френклин був знаменитим друкарем, журналістом, дипльоматом, політиком та фільософом. Він уперше прославився як друкар та журналіст. На тому полі не було йому кращих, а як письменник проявив великий талант. При помочі свого часопису йому вдалося зробити поступ у громадськім життю, а саме в орґанізації першої пожарної стації, в заложенню першої публичної бібліотеки та в основуванню академії, з котрої повстав теперішній Університет Пенсилвенії.

Коли Френклин мав усього 26 років життя, видав пропамятний альманах, підписуючися псевдонімом: Ричард Савндерс, більше відомий як Бідний Ричард. Це було перше видавництво американської преси, котре здобуло широкий розлогос поза границями. Крім біблії, ніякий інший твір не був перекладаний на стільки ріжних мов та не тішився такою популярністю, як цей альманах. До 52 року життя, коли Френклин перестав видавництво, цього річного видання ожидав нарід більш нетерпеливо ніж тепер жде на річний доклад презедента до конґресу.

Його перехід від журналізму до дипльоматії був природнім ходом. Тільки тому, що він був дуже спосібною людиною, всюди, де була вимога великого таланту, його спонукали сповняти ролю політика та дипльомата. Він пробув 16 літ в Англії, де постійно робив заходи для признання прав кольоніям, а коли переконався, що збройна розправа неминуча, повернувся додому, щоб стати членом Континентального Конґресу і одним з авторів та підписувачів Заяви Незалежности.

Тоді він взявся за іншу відповідальну місію; з д о б у т и поміч зза границі, особливо Франції, для боротьби за незалежність. Передтим він здобув собі теж славу за винахід громозводу. Кожна важніша освітня установа в Европі зробила його своїм почесним членом.

Як революційна війна поступила, Венямин Френклин стався живим символом нового світа, стараючись пірвати його кайдани. Борці за волю з усіх сдорін світу прибували побачитися з ним та жертвувати свої услуги. Його заходами тринацять кольоній, борячися проти найбільшої світової сили, вспіли дістати поміч від Франції та від таких охотників як барон Фон Штойбен, Пуласький, Косцюшко й десятки інших.

По повороті з Франції його вибрали, на 79. році життя, членом міської радя Філядельфії та її головою. Зараз потім вибрали його одноголосно президентом Пенсилвенії. „Не маю відваги", писав Френклин до приятеля, „відказатись однодушному бажанню моїх земляків; мене знов запрягли на службу ще на один рік. Вони наситили початки мого життя, потім зїли моє тіло, а тепер, здається, рішились обгристи мої кости".

Кілька років пізніше він відсунувся від урядництва, хоч не кидав служби народові. Він зорґанізував перше у світі протиневільницьке товариство, а будучи головою тогож, написав першу промову проти невільництва, якої ніколи перше не читали в конґресі Злучених Держав.

Мабуть найкраще характеризує його, як одного з основників американської републики, власний висказ у листі до Джана Джея: „Маю, як бачиш, деяких ворогів в Англії, котрі мене ненавидять як американця; двох чи трьох в Америці, ворогів як міністра, але зате в цілому світі нема ворогів проти мене як чоловіка, бо все довге життя я поводився так, що ніхто не може сказати, що був мною скривджений. Це, товаришу, на старі літа добре відбивається. Ти також мав або маєш ворогів, але не журися тим. Коли зробиш з того добрий ужиток, вони більше тобі поможуть, ніж пошкодять. Вони виказують нам наші похибки, приводять нас до обережности та помагають нам правильніше жити".

ФЛІС.

Маляр приїхав на село й малює краєвид. Селянин приглядається, вкінці питається:

— Чому ви дах моєї хати намалювали на синьо, коли він критий червоною дахівкою?

Маляр (пошепки): Відженіть із пасовища вашого бика, то помалюю дах начервоно.

У музею.

— Отже це прилади до тортур. А з яких часів вони походять?

— О, прошу пана, вони походять з давніх добрих часів!

ТАРЗАН І ОҐНЕННІ БОГИ.

(124)

„У Долині Смерти мусять бути люди" — сказав Назрі. „Це добре", — Ґарето сказав, сміючися. „Ми їх усіх зробимо своїми союзниками в поході на Тарзана. Як вони не пристануть на це добровільно, ми знайдемо якийсь спосіб заставити їх це зробити проти своєї волі"...

...Не знаючи ворожих сил, що збиралися в долині, Томі Велш мандрував у лісі без цілі, шукаючи Джерія і Тарзана. Даремно він шукав якогось знаку дороги, що вела до них. „Я не знаю, як цей Тарзан може слідкувати за кимнебудь", — він шептав до себе.

Нагло він задержався, не можучи вірити своїм очам. Він був певний, що це поява з того світу. „Дівчина"! — він скрикнув. Потім засміявся, бо побачив її подерту спідницю. „Що за красуня! — він сказав далі.

Без страху золото-волоса дівчина підійшла до нього. „Мені цей край починає подобатися", — говорив він до себе. „То правда", — сказала дівчина, на його превелике здивування по анґлійськи. „Мені теж".